

Framgångsexemplet: Emmaboda har flest medlemmar per invånare i Sverige

Emmaboda demensförening har 300 medlemmar – en närmast osannolikt hög siffra för en kommun med 10 000 invånare. Vi träffade styrelsen för att ta reda på hemligheten bakom framgången.

TEXT: MARTIN KÄLLSTRÖM | FOTO: BERNT FRANSSON/WIKIMEDIA COMMONS

Sverige ligger fortfarande i semesterdvala, men i Emmaboda demensförening råder full aktivitet. Föreningens ordförande Stig-Ove Andersson har samlat hela styrelsen för att besvara våra frågor om arbetet i föreningen, som länge stuckit ut i medlemsstatistiken inom Demensförbundet.

Göthe Johansson är den som först tar till ordet när jag frågar om bakgrunden till framgången. Han var med redan när föreningen startade 1994 och är fortfarande en drivande kraft i styrelsen, trots att han hunnit fylla 85 år.

– När vi drog igång var demenssjukdomar fortfarande något skamligt, det var inget man pratade öppet om. Det fanns ett stort behov av en förening för anhöriga och sjuka, ett sammanhang där vi kunde träffas och bygga en social gemenskap, berättar Göthe Johansson.

Ett viktigt mål var att bryta stigmatiseringen och öka kunskapen om vad demens är.

– Vi tryckte upp foldrar och stoppade i folks brevlådor där vi förklarade att demens är vanliga sjukdomar som kan drabba vem som helst. Vi träffade politiker och beslutsfattare inom kommunen, arrangerade möten, kontaktade lokalmedia och använde våra kontakter inom Rotary och Lions. Vi ringde också runt till alla vi kände, och folk vi inte kände i telefonkatalogen. Responsen var otrolig!

Stig-Ove Andersson tog över ordförandeskapet i föreningen när han gick i pension, efter en lång karriär som lokalpolitiker och ordförande i socialnämnden. Dessa erfarenheter har kommit väl till pass i föreningens kontakter med kommunen.

– Politiker och beslutsfattare har ett naturligt intresse av att odla kontakter med representanter för civilsamhället. Det är en förutsättning för att de ska kunna förstå och hantera sitt uppdrag, säger Stig-Ove Andersson.

– Men ingen vill prata med någon som bara skäller. Jag tror en stor del av föreningens framgångar bygger på att vi är konstruktiva, engagerade och villiga att samarbeta med kommunen för att hjälpas åt och utveckla bra saker tillsammans.

En bärande idé som samarbetet bygger på är att fokusera på de saker som får varje människa att må bra, snarare än de faktorer som orsakar sjukdomen.

– Vem vill vara patient 24 timmar om dygnet? Vi anser att omsorgen bör utformas så att alla människor som lever med kognitiv svikt ska kunna leva ett så normalt liv som möjligt och vara en del av samhället, säger Stig-Ove Andersson.

Idag sker det mesta av samarbetet med kommunen genom Kommunala Pensionärsrådet (KPR) där man får möjlighet att regelbundet diskutera problem och lösningar tillsammans med politiker och andra organisationer. Här har idéerna och formerna tagit sin början såväl när det gäller anhörigstödet i kommunen, som demensomsorgen med demensteam och specialutbildade sjuksyrror.

– Kommunala Pensionärsrådet ger oss en oöverträffad möjlighet att påverka de viktiga besluten som rör våra medlemmar. Vi är även rådgivande instans och kan dis-

kutera detaljer i planerade förändringar, till exempel vid ombyggnad av lokaler och utomhusmiljöer, säger Stig-Ove Andersson.

Men att verka är inte allt. Som förening måste man också synas och väcka uppmärksamhet, menar alla i styrelsen, som regelbundet arrangerar publika aktiviteter.

– Våra föreläsningar lockar stor publik. Innan pandemin bjöd vi in vår lokala läkare Erik Stomrud på Emmaboda Hälsocentral, som forskar på den mänskliga hjärnan och på ett enkelt sätt förklarade för åhörarna hur demenssjukdomar fungerar. På hans initiativ bjöd vi också in en panel med politiker, anhöriga och en präst för att lyfta in fler perspektiv kring hur demenssjukdomar påverkar människor och samhället. Det blev en väldigt intressant och lärorik diskussion.

Föreningen har hittat många olika sätt att marknadsföra sig på orten. Utöver ett mångårigt annons-samarbete med Emmaboda Tidning och sponsring från Rotary och Lions har man instiftat en stipendiefond för elever på gymnasiets omsorgsprogram.

– Allt vi gör sker i samarbete med andra. Vi skulle aldrig klara oss utan engagerade människor inom kommunen, omsorgspersonal som medverkar vid arrangemang eller biografägare som upplåter sin lokal för filmvisning. Man måste våga be om hjälp, men också själv bidra med något.

– De handlar alltid om att ge och ta. Lyssna på varandra och hitta lösningar som alla har nytta och glädje av, flikar Ing-Marie Johansson in, som också är engagerad i styrelsen sedan många år.

Stig-Ove Andersson nämner den uppskattade musikunderhållningen och årliga julminglet som föreningen arrangerar på äldreboendena.

– Det är lika viktigt att även ge personalen uppmuntran, de gör ett fantastiskt bra jobb på boendena i kommunen. Allt som gör deras jobb lättare och roligare är värt att satsa på för oss som förening.

Föreningen har bland annat köpt in bolltäckan samt bidragit till trehjuliga cyklar för att personalen ska kunna göra utflykter med de boende.

Men hur har ni som ideell förening råd med sånt?

– Vi har engagerade sponsorer som uppskattar det vi gör. Tack vare att vi har många medlemmar får vi också hyggligt med bidrag från kommunen. Det ger oss en god ekonomi, trots att medlemsavgiften bara är 100 kronor.

– Medlemsavgiften ska inte vara ett hinder för att gå med i vår förening. Nu har vi dessutom ordnat så att man kan swisha pengarna, vilket gör det enkelt att snabbt värva nya medlemmar i olika sammanhang, säger Göthe Johansson.

Vad är den viktigaste frågan i föreningen just nu?

– Vi har numera en bra vård och omsorg för äldre i kommunen, men för yngre demenssjuka saknas tillräckligt med stöd från samhället. Det är en fråga vi kommer att diskutera mycket med kommunen i höst. Här finns massor att göra! ■